

**CLEVELANDSKA
AMERIKA**
— Izjava v tiski in posliki —
Izdaja: Slovenska družba Amerika.

Naravnost:
ZA AMERIKO: \$1.00
ZA EVROPO: 80c
ZA CLEVELAND po pošti: 50c
Posamezne številke po 3 centi.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne sprejemajo in ne vratajo.

Vsa pisma, dopisi in denari se pošiljajo na:
Tiskovna družba 'AMERIKA',
6129 St. Clair ave. N. E.
Cleveland, Ohio.

"Clevelandsko AMERIKA"
Issued Tuesdays and Fridays
— Published by —
The AMERIKA Publ. Co.
6129 St. Clair ave. N. E.
Cleveland, Ohio.

Read by 15,000 Slovenians
(Krainers) in the City of Cleveland and elsewhere.

Advertising rates on request.
Tel. Cuy. Princeton 189.

Entered as second class matter January 5, 1909, at the post office at Cleveland, Ohio under the Act of Mar. 3, 1879.

No 51 Tue June 27'11 Vol IV

CONTENTS

Zive slike.

Dolgo vrst let nazaj je že kar je začel naš narod pod prisikom bede, siromaštva, prevelikih dolgov in politične nedovisnosti, zapuščati milo domovino in se seliti v tuje kraje, največ pa v Ameriko. Namen narodnega izseljevanja je: V tujini si poiskati tega, kar nam lastna zemlja ne da, da poščemo denarnih sredstev in se resimo dolga v stari domovini, da tu z delom priborimo obstanek in ko imamo dovolj, da odpotujemo nazaj na rodno grude, kjer hočemo živeti v miru na stara leta brez skrbi. Tako jih mnogo misli in dela, pa le malokateremu se postreči in take misli je skoro vsak rojak imel, ko je prijal za potno palico in šel v tujino iskat kruha, katerega mu domovina ni dala. Le maloštevilni so drugi, ki gre iz sebičnih ali kazenskih namenov iz svoje domovine.

Pa poglejmo, kako delamo tu v tujini, kam pride nasova teksa in krvava minka, kdo ima korist od narodnih žuljev, ki so namočeni v krvi.

Clovek, ki je preiskoval razmere in delavsko okoliščine tukaj in v stari domovini, je opazil, da ljudje, ki teško in krvavo delajo za svoj denar, nimajo od istega najmanjšega dobitka in koristi. Koliko jih je, ki tu najamkor na preidejo, mnoge zadene nesreča, izgubijo roko ali nogo, drugi tudi življene, radi teškega in nevarnega dela zgubijo drugi zopet zdravje. In tako padamo iz nesreče in nevolje, kateri smo hoteli pobegniti, v še večjo nesrečo in bedo, in z nami naša družina in dom.

Gremo in propadamo v oči, gled našega zasluka: ne moremo doseči onih uspehov, ki bi se lahko zvršili s pomočjo našega denarja, da se dvigne na gospodarskem in socijalnem polju v domovini in tukaj. Krivo je, ker ne znamo racionalno gospodariti z denarjem. Je ogromna večina ljudi tukaj, ki marljivo delajo in hrani, da čimprej pridejo do svote, ki je potrebna, da se reši rojstni dom v domovini. Od svojih zaslukov kar največ pošljajo v stari domovino, in mnogi izmed nas si je rešil svoj dom, se rešil dolga in poten zopet svoj gospodar.

Po na žalost opazujemo, da

e tukaj tudi mnogo ljudij, ki se popolnoma zmanj trudijo, zgubljajo svoje telesne in duševne sile in moči, trdijo si od ustasti, da pošljajo prihranke v staro domovino in v domovini se pa mnogokrat zgoditi, da se ta denar zapravi v nepotrebne svrhe največji korist od težnej denarja, ki gre v domovino, imajo židovski kramarji in priatelji pijače. Ti imajo največji korist od delavskih žuljev, ti se dvigajo, napredujejo z "amerikanškim denarjem", dočim mi padamo pri našem gospodarstvu in bežimo v Ameriko. Posebne ženski spol, ki je bil enkrat v Ameriki in se vrne v staro domovino, si rad včasih kaj boljega privošči. Židovski kramarji, ki hodijo okoli vasij, prodajo "zlate rinkce", židane rute in klubove in drugo državnarstvo, ki velja mnogo denarja pa nič vredna ni človek, ki je bil v stari domovini, te pravil, da je slišal govoriti žide, da niti ne vedo več, kaj bi predajali "amerikanec".

In ni čuda! Poglejmo, koliko stotisoč dolarjev, rekli bi nekaj milijonov dolarjev se pošilja za letom na Slovensko. In ali kaj pomaga? Nič. Leta za letom prihajajo večje trume rojakov v Ameriko. Sedem število naših rojakov, kateri smo posneli iz zvezine statistike glede izseljevanja v Ameriko je:

Leta 1900 875 Slovencev,
Leta 1901 956 Slovencev
Leta 1902 765 Slovencev,
Leta 1903 1246 Slovencev,
Leta 1904 978 Slovencev,
Leta 1905 1350 Slovencev,
Leta 1906 1560 Slovencev,...
Leta 1907 2367 Slovencev
Leta 1908 756 Slovencev,
Leta 1909 1879 Slovencev,
Leta 1910 2312 Slovencev.

Iz teh številk je razvidno, da ljudstvo čimdalje bolj silti v Ameriko. Oni denar, ki gre v domovino torej ne zadeže, ker če bi zalegel, bi ne bilo vedno več izseljencev. To da mnogo misliti.

Jako žalostno je za človeka, ko vse to premišljuje in vidi, da narod klub "zaslužku" in velikih svotah denarja ne napreduje. Tudi drugi narodi niso kar že noč postalni gospodarsko svobodni in prišli do svojega bogastva in prosvete, ker borili se dolgo za svoj obstanek in svobodo. Take se tudi mine moremo hitro dvigniti in priti do samostalnosti in svobode. Predne pridemo do tega, moramo odstraniti zaprake, ki nas vežejo, da ne moremo niti za korak naprej, in prva zapraka v tem je, ker se za nobeno stvar ne zanimalo, ki je dobra, ker so zanimali pri nas dobri nauki in nasveti zmanj vzgledi drugih narodov. Druga zapraka je velikanska nesloga, ki je pri nas doma. Raje tujca kot brata, to je menda naše geslo. Tako se ravnamo v gospodarskih in zasebnih razmerah. Le pojdič v mesta, kjer je tisoče Slovencev, in v sredi naselbine rojakov lujujo cvete trgovina tujca, dokončno slovenski trgovci žalostno gleda trume ljudij, ki gredo minimo slovenske trgovine in jo prezirajo!! Narod, ki hoče napredovati, mora imeti napravo svoje cvečeto trgovino, dobro gospodarsko podlago, na kateri se zida narodna stavba naprej. In po tem bi se moral ravnavati. Potem bi napredovali in naši otroci bi nas blagovljavali, ker smo jim priborili ugodno in trdno gospodarsko bodočnost.

Nova doba.

Clevelandski metodistovski in episkopalni ter drugi duhovni so se združili. 175 cerkev zastopajo v tej organizaciji ti duhovni. Voditelji so Rev. Rutledge, paša anti-saloonske lige v Clevelandu, Rev. Bustard, intimni priatelj Rockefellera, velik pridigar za razširjenje vodene pijače in veliki preganjevalec vsakega saloona. Ti gospodje so se zbrali, da "ocistijo" mesto Cleveland in da s pomočjo cerkve privedo nazaj verne to da zgubljene ovčice, ki po sati zmanj zgubljajo vlastno vero.

Zbrali so se v Rockefellervjevi cerkvi in sprva sklenili, da skupno odkorakajo proti mestni hiši, kjer bodojo protestirali proti "mokrim nedeljam".

Ko je prišel Rockefeller ne davno tega v Cleveland, se so zbrali pri njem župnik "njegove" cerkve, in pridigar, ki stoji na čelu lige, ki preganja saloone, in kateri ligi je Rockefeller daroval lanskoto leto majhno svoto tristotisoč doljarjev. Poročali so mu s kako vnetostjo primača cerkev politični evangelij velikih korporacij "ljudstvu". Kako so dečeli, da se zapro vsi salooni, kako se mora ljudstvo poboljšati, da postane zopet moralično itd. Kako se pobija osebna svoboda, ko se neče dovoliti ubogemu delavevu pozirkajo. Kako bogatini v svojih klubih lahko počno največje budalosti, kako se lahko tam naprijajo dan in noč, ne da bi jih kdoli motil. Delavec pa, katerega klub je saloon, ki hoče poštenega pozirkira, pa naj drži jezik iz ust in piše vodo. In gospod Rockefeller je bil zadovoljen z gospodom Bustardom, pridigarjem "njegove" cerkve, ki tako zvesto deluje kot načelnik cerkevnih čet v službi "Standard Oil Co" in zadovoljen je z častitim gospodom Rutledge od anti-saloonske lige, ki sta delala kot dve mrvilji, da na dan, ko neseta sporocilo oljnemu kralju, dobita zadovoljstvo od njega. In reklo je: "Dobro sta delala, dobro sta se trudila, zato vaju pa čaka plačilo."

In gospod Rockefeller je zadovoljen da so v cerkvah na mestu pridigarjem, politični agitatorji, da skrbijo, da se da ljudstvu obile vode, mesto da bi skrbeli duševno in telesno, za svoje ovčice.

Dušna skrb, ta največja dolžnost duhovnika, ki zahteva srce polnega ljubezni in človeške pameti, te pri tem ni treba. In je "nova doba" nikarom nisreč za cerkev. Mi živimo ob času, ko se ljudstvo čimdalje boli zaveda javnih dogodkov. In prišel bo čas, in sicer kaj kmalu, ko bo treba farizejem dejati odgovor. Ljudstvo nai samo odloči, kako se naj vladava na peščica fanatičnih vodnivcev.

Dopisi.

Forest City, Pa.

Kakor sem poročal v zadnjih številk, se je pogrešal v Forest City, Pa. rojak Blaž Hauptman. Omenjeni rojak je šel vsak dan po navadi malo na sprehod okoli Forest City, Pa. Tako je šel tudi 15. junija in se ni vrnil več. Ko ga pa je bil od nikoder, je postal ljudstvo radovedno in so začeli spraševati, če kdo kaj ve od njega. In po dolgem iskanju se je posrečilo najti mrtvo truplo Hauptmana. Ležal je v neki jami, ki se je udrla še pred 20. leti. Seveda, zdaj je napolnena z vodo. Poznajo se še znaki, kako se mu je udrla zemlja pod nogami, ko je prišel bliži. Mesto se popolnoma ni brigalo za ono jamo. Zdaj leti bi se lahko zaslužil malimi stroški, in se ne bi pripeljal toliko nesreč kot se jih je.

Blaž Hauptman je doma iz Smartna pri Litiji. Tam zaposluje pet otrik in ženo. Le pomislite si tugo in žalost ubogih otrok in žalostne žene, ko zvedo to strašno novico.

Blaž Hauptman je bil v Ameriki kakih šest let in je bil pri društvu Marije Vnobeževze, št. 77, K. S. K. J. Forest City, Pa. Imenovan društvo ga je tudi lepo spravilo k večnemu počitku.

Tukaj imamo zopet en dokaz, kako potreblja so podpora društva. Človek je danes zdrav in vesel. Ves srečen pa nista hišo, ko greš z doma samo enega ne več, če se tudi vrne takoj srečen in vesel domov, ali te pa drugi prinešete namreč bolnega ali celo mrtvega. Torej isti, ki se niste pri njenem podpornem društvu ali Jedinoti, naj vam bo v spomin Haupmanova nesreča, ko si mislite, saj sem še mlad in

zdrav. Toda tega ne pomislite, da danes ste zdravi in veseli, jutri pa zakopani.

Ime sem tudi priložnost videri jamo, kjer kopijejo premogarji premog. Kdo je že delal kdaj v jami, tega seveda ne bo zanimalo, pa jih je mnogo ki nikdar se niso bili v premogovniku. Preprical sem se, kako krvavo zaslužijo premogarji one dojar, ki jih dobivajo vsake štirinajst dni. V prvi vrsti se moram zahvaliti gospodu Ivanu Telbanu, glavnemu tajniku društva sv. Bare, Forest City, Pa., ki si je vzel toliko časa, da me je vodil kake dve uri po jami, da sem imel priložnost videti marsikaj zanimivega. V jami imajo bolnišnico za vsak slučaj, potem kovačnico in posebno veliko sobo, kjer so strojji in sesalke, ki sesajo vodo iz jame in še marsikaj zanimivega.

Obiskal sem tudi gospoda Josipa Debevc, v Carbondale, Pa. Ker ima gospod Debevec lepo trgovino z urami in zlatnino je zelo bogato založen, in je edini Slovenc v zelo lepem mestu Carbondale me je zanimalo, da obiščem tudi njega. In se bolj zato, ker ima g. Debevec v Clevelandu štiri svoje otroke. Namreč dva sina in dve hčeri. Upam, da mi g. Debevec eprosti, ko omenjam vse stvari. To pa zu to, ker kajkot je spoštovan g. Debevc v Carbondale. Pa, tako so tudi njeni otroci v Clevelandu.

Pozabiti ne smem, kaj govorijo rojaci o našem prijatelju Primož Kogeju, ki biva sedaj v Clevelandu in ki je svoj dnevni življeni. Mr. Rudolf Perdan je poolaščen pobirati naročino sprejemati naročila za tiskovine, za kar ima s seboj mnogo društvenih in trgovskih vzorcev, nadalje je opravljen do pobiranja oglasov in sploh za vse druge posle, ki spadajo k listu in tiskarni. Najprvo obišče državo Ohio, Pensylvanijo, New York in West Virginijo. Rojaki se naj v vseh zadevah obrnejo nanj, in dobro bodo postreženi. Pravico ima tudi postavljati nove zastopnike v naselbinah, kjer jih še ni.

Upravnštvo
"Clevelandsko Amerike".

Zastopnik Clev. Am.

Yukon, Pa.

Cenjeno uredništvo.

Jaz John Vidmar, sem dobil vaš list v roke in sem ga prebral v pričo štirih mož, in vsem nani je jasno ugajala "Clev. Amerika". Posebno namugaja, ker je to edini list, kar sem jih dozdat bral, da piše tako "rezno in določno o delavskih razmerah, posebno o našem mštrajku. Noben drug list ni pisal tako dobro in tako razumno za nas štrajkarje kot vi. Vrjemite nam, da bi se jaks radi naročili na list, ker je vreden podpore, pa imamo krizo v žepih. Zmenili smo se, da naredimo prošnjo do vas, da nam pošljete list toliko časa, dokler štrajk traja. Potem pa vredite nam, da vas ne bomo pozabili. Poravnali bomo vse za nazaj in tudi našprej vam ostanemo vedno dobro naročniki. Želimo, da bi se vsak Slovenc naročil na ta prekoristni list, in bi pustil kažniliščne liste brez unijeskega znaka. Zmenili smo se, da bomo naročali samo delavske liste, ne pa one kapitalistične, ki zastopajo milijone, a delavske koristim jim niso mar.

Pozdravljamo vse ameriške Slovence. John Vidmar, Gregor Matsterle, Anton Lovrenc, Val. Škrbec, Jos Tomšič.

Beessem, Pa.

SI. uredništvo.

Gotovo bo kateri čitatelj rekel, poglej, poglej, še iz te suhe kontre se sliši, kako se imajo naši Slovenci tamkaj. Morajo kdo res misli, da trpimo tukaj veliko žego, ter si še obvečih, ko sedimo doma, ne privoščimo kožarčka pive. To pa tako. Naš rojak Mike Perčič nam dospelje iz Lowellville pive dovolj, namreč koliko kateri zahteva in za to je povhvale vreden. Skriveni hoteli in salooni pa tudi dobro ravnajo naprej. Pri njih se vedno

dosi sveže pivo ter dobro črno vino importirano iz Lorraine. Mislim, da se dobijo tudi smodke. Ah, kdo je to žalostno, da ti neveleči prodajajo vino in pivo Švedom in Finncem. Kako se bodoje prevarili.

Na svoje uho sem slišal, kako je reklo neki finc, da bo saloonarje sfiksal. Zatorej pozor pred temi ljudmi. Ker je pa naše mesto nekdo

za Chicago, III.; Martin Laurich, 1000 W. 2nd Pl.

za Waukegan in No Chicago, Ill. Fr. Osredkar, Box 546 No.

Chicago, Ill.

za Springfield, Ill.; Anton Kužnik, 1201 So. 19th St.

za La Salle, Ill.: Chas. Okleščan.

za So. Chicago, Ill.: Martin Laurič, naslov kakor zgoraj.

za Alleghany, Pa.: Nic. Klepec

836 Liberty St.

za Forest City, Pa. John Oso-

lin, Box 492.

za Moon Run, Pa.: Frank Str-

miljan, Box 238.

za Irwin, Pa. Frank Demšar,

Box 60.

za Creb Tree, Pa. John Tome,

Box 94.

za Ironwood, Mich. Jos. P.

Mavrin, 132 Luxmore St.

za Ely, Minn. Jos. J. Peshel,

Box 165.

